

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การศึกษา เป็นกระบวนการพัฒนาคนให้มีความรู้ ความสามารถและทักษะในด้านต่าง ๆ โดยแตกต่างกันไปตามเป้าหมายของการศึกษาแต่ละระดับและแต่ละวิชาชีพ อย่างไรก็ตามไม่ว่าจะเป็นการจัดการศึกษาระดับใดหรือวิชาชีพใดก็จะต้องมีการปฏิบัติที่เป็นไปเพื่อการบรรลุตามเป้าหมายของการจัดการศึกษานั้น ๆ ซึ่งการจัดการศึกษาของวิชาชีพพยาบาลก็มีลักษณะเช่นเดียวกัน กล่าวคือ การจัดการศึกษาพยาบาลเป็นการเตรียมบุคลากรด้านการพยาบาล ซึ่งถือว่าเป็นวิชาชีพที่มีลักษณะเฉพาะ ดังที่ ยูรา และ เวลส์ (Yura & Walsh, 1973) และ คิง (King, 1971) ได้กล่าวไว้ซึ่งสรุปได้ว่าวิชาชีพพยาบาลเป็นศิลปะแห่งการช่วยเหลือ การให้การดูแล การสอนบุคคลใดบุคคลหนึ่ง โดยเฉพาะ หรือครอบครัว หรือชุมชน ในการทำงานที่จะส่งเสริมความมีสุขภาพดีและบรรเทาจากโรค การปฏิบัติงานพยาบาลจึงเป็นการปฏิบัติที่ต้องอาศัยศาสตร์และศิลปะของการพยาบาล รวมทั้งศาสตร์อื่นที่เกี่ยวข้องเป็นพื้นฐาน เป็นการบริหารด้านสุขภาพอนามัยแก่ประชาชน ทั้งในภาวะที่ปกติและภาวะที่เจ็บป่วย ไม่ว่าจะเป็นด้านร่างกายหรือจิตใจ บริการพยาบาลครอบคลุม บริการด้านการส่งเสริมสุขภาพ การป้องกันโรค การรักษาพยาบาล และการฟื้นฟูสภาพเป็นรายบุคคลและรายกลุ่ม ดังนั้น วิชาชีพพยาบาลจึงต้องอาศัยผู้ที่มีความสามารถทางวิชาชีพ ทั้งในภาคทฤษฎีและปฏิบัติเป็นอย่างดี นอกจากนั้นยังต้องเป็นผู้ที่มีคุณธรรม จริยธรรมและรักษาจรรยาบรรณวิชาชีพอย่างเคร่งครัดด้วย

จากเหตุผลของความต้องการที่จะให้ผู้ประกอบวิชาชีพพยาบาล มีความสามารถในลักษณะดังกล่าวนี้ จึงจำเป็นต้องมีการควบคุมมาตรฐานวิชาชีพด้วยกฎหมาย เพื่อคุ้มครองผู้รับบริการให้ได้รับความปลอดภัย โดยกฎหมายกำหนดให้ผู้ที่ประกอบวิชาชีพพยาบาลระดับใดได้นั้นจะต้องได้รับการรับรองโดยมีใบอนุญาตประกอบวิชาชีพระดับนั้น ๆ แต่ในทางปฏิบัติของการประกอบวิชาชีพพยาบาลในประเทศไทย ผู้สำเร็จการศึกษาพยาบาลระดับใด ก็จะได้รับ การรับรองให้เป็นผู้ที่มี

ความสามารถ มีคุณสมบัติที่จะประกอบวิชาชีพในระดับนั้นได้ โดยไม่ต้องผ่านการทดสอบความรู้ความสามารถทางวิชาชีพก่อนการประกอบวิชาชีพ ดังนั้น คุณภาพของการจัดการศึกษาจึงมีผลโดยตรงต่อคุณภาพหรือมาตรฐานของวิชาชีพพยาบาล การพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาจึงจำเป็นต้องมีความรู้เกี่ยวกับการจัดการศึกษาพยาบาลโดยตลอด

การศึกษาพยาบาลในประเทศไทยมีพัฒนาการมาประมาณ 100 ปี โดยในระยะแรก ๆ มุ่งผลิตพยาบาลสำหรับการบริการผู้ป่วยในโรงพยาบาล ซึ่งสถาบันการศึกษาพยาบาลนั้น ๆ สังกัดอยู่ การควบคุมคุณภาพการศึกษาจึงอยู่ในความรับผิดชอบของหน่วยงานแต่ละแห่ง แต่ต่อมาเมื่อมีการขยายการจัดการศึกษาพยาบาลเพิ่มมากขึ้นตามนโยบายพัฒนาการสาธารณสุขของประเทศ เพื่อรองรับความต้องการการบริการด้านสุขภาพของประชาชนอย่างทั่วถึง การเร่งผลิตพยาบาลให้มีปริมาณเพียงพอ ทำให้มีการตั้งสถาบันการศึกษาพยาบาลเพิ่มขึ้นมากในหน่วยราชการต่าง ๆ ปัญหาการควบคุมและพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาพยาบาลจึงกลายเป็นปัญหาสำคัญ เพราะเมื่อมีสถาบันการศึกษาพยาบาลมากขึ้น แต่ขาดนโยบายและแผนงานการผลิตพยาบาลร่วมกันที่ชัดเจนแน่นอน แต่ละสถาบันมีหลักสูตรที่แตกต่างกัน คุณภาพและมาตรฐานของการจัดการศึกษาจึงมีความแตกต่างกัน ปัญหาดังกล่าวนี้ดำเนินมาจนกระทั่งปี พ.ศ. 2524 จึงได้รับการแก้ไข เมื่อคณะรัฐมนตรีมีมติให้ความเห็นชอบตามแนวนโยบายการจัดการศึกษาพยาบาล ซึ่งคณะกรรมการพิจารณาแนวนโยบายการจัดการศึกษาพยาบาล แต่งตั้งโดยคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติเป็นผู้เสนอ โดยมีแนวนโยบายหลักเพื่อปรับปรุงระบบการศึกษาพยาบาล ให้เป็นการจัดการศึกษาพยาบาลที่มีเอกภาพ มีการกำหนดนโยบายการควบคุมดูแลสถาบันการศึกษาหลักสูตร และมาตรฐานการศึกษาวิชาชีพ และมุ่งการใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ โดยมีการจัดตั้งคณะกรรมการขึ้น เรียกว่า คณะกรรมการควบคุมและประสานงานการศึกษาพยาบาล การแต่งตั้งกระทำ เมื่อวันที่ 20 ตุลาคม 2524 (จินตนา ยูนิพันธุ์, 2530) และคณะกรรมการชุดนี้ได้มีการดำเนินการจัดทำเกณฑ์มาตรฐานการศึกษาพยาบาล จัดทำแผนพัฒนาการศึกษาพยาบาลในช่วงแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 6 (พ.ศ. 2530-2534) ตลอดจนจัดทำรายการศึกษาสถานภาพการศึกษาพยาบาล ความพยายามของคณะกรรมการควบคุมและประสานงานการศึกษาพยาบาลดังกล่าว มีผลให้มีการเปลี่ยนแปลงหลายประการ ซึ่งนอกจากจะมีการปรับปรุงหลักสูตรให้เป็นหลักสูตรพยาบาลศาสตร์ ระดับวิชาชีพแล้ว ยังมีการปรับปรุงในด้านคุณภาพเกี่ยวกับอาจารย์และการจัดการเรียนการสอน เพื่อให้สอดคล้องกับสภาพความก้าวหน้า

ทางวิชาการและวิชาชีพ ดังนั้น สถาบันการศึกษาพยาบาลทุกแห่ง จึงต้องดำเนินการให้เป็นไปตาม
เกณฑ์มาตรฐานที่คณะกรรมการกำหนดไว้

อย่างไรก็ดี แม้ว่าในการจัดการศึกษาพยาบาลจะมีการกำหนดเกณฑ์มาตรฐานไว้
เพื่อให้สถาบันการศึกษาแต่ละแห่งมีการดำเนินงานที่เป็นมาตรฐานเดียวกัน แต่ก็ เป็นเพียง
ข้อกำหนดโดยกว้าง และเน้นหนักมาตรฐานด้านรูปธรรม ซึ่งสามารถกำหนดให้ชัดเจนได้
แต่การจัดการศึกษาที่มีคุณภาพนั้นเป็นการกระทำและการประเมินที่ยาก เพราะมีองค์ประกอบ
และปัจจัยเกี่ยวข้องมากมาย การมีเกณฑ์มาตรฐานของการจัดการศึกษา เป็นผลดีที่ช่วยให้มี
แนวทางของการดำเนินงานที่เหมือนกัน แต่ไม่ใช่เป็นสิ่งที่ประกันได้ว่าการจัดการศึกษาจะมี
คุณภาพอย่างแท้จริง ฉะนั้นการดำเนินงานของสถาบันการศึกษาที่จะเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ
ได้นั้น นอกจากจะมีเกณฑ์มาตรฐานเป็นแนวทางของการปฏิบัติแล้ว ก็จะต้องใช้หลักการในการ
จัดการศึกษาด้วย

การจัดการศึกษาของทุกระดับและทุกสาขาวิชาชีพ การดำเนินงานหรือการจัด
กิจกรรมทุกชนิดของสถานศึกษาที่เกี่ยวกับการปรับปรุง พัฒนา และส่งเสริมการเรียนการสอน
ให้มีประสิทธิภาพนั้น งานวิชาการถือว่าเป็นงานที่มีความสำคัญมากที่สุด งานวิชาการเป็นงาน
ทุกชนิดที่จัดให้กับผู้เรียน เพื่อพัฒนาการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพตามความมุ่งหมายของแผน
การศึกษาที่กำหนดไว้ ดังที่ แวน มิลเลอร์ (Miller, 1965) ได้ให้ความสำคัญของงาน
วิชาการไว้ว่า การบริหารงานวิชาการเป็นหัวใจของสถานศึกษา และที่สำคัญที่สุด ได้แก่
การจัดโปรแกรมการสอนและการปฏิบัติตามโปรแกรมการสอน และวอล์ตัน บุญสวัสดิ์
(2520) ได้กล่าวไว้ว่า งานวิชาการเป็นงานที่สำคัญที่สุดของโรงเรียน เพราะจะเป็นเครื่อง
ชี้ถึงความเจริญรุ่งเรืองก้าวหน้าของโรงเรียน งานด้านอื่นเป็นแต่งานเสริมเท่านั้น จึงอาจ
สรุปได้ว่างานวิชาการเป็นงานแกนของสถานศึกษา และโดยปกติแล้วสถานศึกษา และจะปรับปรุง
ฝ่ายอื่น ๆ ให้สอดคล้องกับงานวิชาการ ฉะนั้นถ้าสถาบันการศึกษาพยาบาลต้องการให้การ
ดำเนินงานการจัดการศึกษาเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ก็จะต้องมีการพัฒนางานวิชาเป็นสำคัญ
โดยการพัฒนานั้นต้องคำนึงถึงว่า สถาบันการศึกษาพยาบาลเป็นสถาบันระดับอุดมศึกษา คณาจารย์
มีเสรีภาพทางวิชาการ การพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพอยู่เสมอ จึงควร
กระทำในรูปแบบของการประชุมปรึกษาหารือร่วมกัน เสนอแนะแนวทางแก้ไขปัญหา ประชุม
สัมมนา จัดสรรทรัพยากรและเวลา สนับสนุนการศึกษาวิจัย เป็นต้น แต่วิธีการและรูปแบบของ

การพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนดังกล่าว หรือรูปแบบอื่น ๆ จะนำมาใช้ได้อย่างประสบผลสำเร็จ ก็ต่อเมื่อมีความเหมาะสมกับสภาพการดำเนินงานของสถาบันการศึกษานั้น ๆ ซึ่งมีสภาพความพร้อม และปัญหาในการดำเนินงานที่แตกต่างกัน

วิทยาลัยพยาบาลในสังกัดกองงานวิทยาลัยพยาบาล สำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวง สาธารณสุข มีทั้งสิ้น 23 แห่ง เป็นหน่วยงานหลักในการจัดการศึกษาพยาบาลของกระทรวง สาธารณสุข และมีอัตราการผลิตพยาบาลต่อปีมากกว่าครึ่งของอัตราการผลิตพยาบาลจากสถาบัน การศึกษาอื่น ๆ ทั่วประเทศ ทั้งนี้เพราะปัญหาการขาดแคลนบุคลากรผู้ประกอบวิชาชีพทางสุขภาพ ยังปรากฏอยู่โดยทั่วไป โดยเฉพาะในชนบท นโยบายของแผนพัฒนาการสาธารณสุข ทำให้วิทยาลัย พยาบาลต้องรับภาระอย่างหนักในการเร่งผลิตพยาบาลทุกระดับ โดยจะเห็นได้จากอัตราส่วนของ อาจารย์ : นักศึกษาพยาบาล มีประมาณ 1 : 13 ถึง 1 : 20 (กองงานวิทยาลัยพยาบาล, 2533) นับว่าเป็นอัตราส่วนที่ต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐานที่สภาการพยาบาลกำหนดไว้อย่างมาก คือ 1 : 4 ถึง 1 : 8 จากจำนวนของนักศึกษาที่อาจารย์ต้องรับผิดชอบในการเรียนการสอนมีมาก เช่นนี้ ย่อมส่งผลถึงคุณภาพของการเรียนการสอนอย่างแน่นอน นอกจากนั้นจากการนิเทศงาน วิทยาลัยพยาบาลในสังกัด โดยกองงานวิทยาลัยพยาบาล ในราวเดือนมิถุนายนถึงสิงหาคม พ.ศ. 2533 ก็พบว่าวิทยาลัยพยาบาลต่าง ๆ ประสบกับปัญหาการขาดแคลนงบประมาณ วัสดุ อุปกรณ์ ยานพาหนะ ตลอดจนอาคารสถานที่ที่ใช้ในการเรียนการสอน ซึ่งปัญหาเหล่านี้สืบเนื่อง มาจากการเร่งผลิตพยาบาลทุกระดับตามนโยบายแผนพัฒนาการสาธารณสุข

แต่อย่างไรก็ดี แม้ว่าการจัดการศึกษาพยาบาลโดยวิทยาลัยพยาบาล สังกัดกองงาน วิทยาลัยพยาบาล กระทรวงสาธารณสุข จะต้องรับผิดชอบผลิตพยาบาลให้ได้ปริมาณมากตามเป้าหมาย แต่ก็ต้องพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนให้ เป็นไปตามมาตรฐานที่ต้องการด้วย ดังนั้น ในฐานะที่ฝ่าย วิชาการของวิทยาลัยพยาบาลทุกแห่ง ซึ่งมีหน้าที่รับผิดชอบงานวิชาการส่วนใหญ่ จึงมีบทบาทสำคัญ อย่างยิ่งต่อการดำเนินงานด้านงานวิชาการที่มีประสิทธิภาพ

ฉะนั้นเพื่อให้ทราบว่า ในปัจจุบันนี้ งานวิชาการที่จัดโดยฝ่ายวิชาการวิทยาลัยพยาบาล สังกัดกองงานวิทยาลัยพยาบาล กระทรวงสาธารณสุข มีการจัดงานวิชาการอย่างไร และมีปัญหา ใด ๆ ในการจัดงานนั้น ๆ เพื่อที่จะได้นำมาวิเคราะห์ว่า การจัดงานวิชาการซึ่งดำเนินการอยู่ นั้นควรได้รับการพัฒนา ปรับปรุงในส่วนใด จึงจะช่วยให้การจัดการศึกษาพยาบาลมีคุณภาพได้ มาตรฐานที่ต้องการ ผู้วิจัยในฐานะผู้ปฏิบัติงานวิชาการผู้หนึ่งจึงมีความสนใจที่จะศึกษาการจัดงาน

วิชาการของฝ่ายวิชาการในวิทยาลัยพยาบาล สังกัดกองงานวิทยาลัยพยาบาล กระทรวงสาธารณสุข เพื่อให้ได้ข้อมูลดังกล่าวมานำเสนอต่อหน่วยงานปฏิบัติ คือ วิทยาลัยพยาบาลและหน่วยงานต้นสังกัด คือ กองงานวิทยาลัยพยาบาล อันจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาการจัดการศึกษาพยาบาลให้ได้มาตรฐานตามที่สภาการพยาบาลกำหนดไว้ และยังคงส่งผลโดยตรงถึงคุณภาพของผู้ประกอบวิชาชีพพยาบาลและคุณภาพของการบริการด้านสุขภาพแก่ประชาชนด้วย

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการจัดงานด้านวิชาการของฝ่ายวิชาการ วิทยาลัยพยาบาล สังกัดกองงานวิทยาลัยพยาบาล กระทรวงสาธารณสุข
2. เพื่อศึกษาปัญหาในการจัดงานด้านวิชาการของฝ่ายวิชาการ วิทยาลัยพยาบาล สังกัดกองงานวิทยาลัยพยาบาล กระทรวงสาธารณสุข

คำถามที่ต้องการคำตอบ

งานด้านวิชาการของฝ่ายวิชาการ วิทยาลัยพยาบาล สังกัดกองงานวิทยาลัยพยาบาล กระทรวงสาธารณสุข มีการจัดอย่างไรและมีปัญหาในการจัดอย่างไร

ขอบเขตของการวิจัย

1. การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษา วิธีการ หรือกิจกรรมที่ใช้ในการจัดงานด้านวิชาการ และปัญหาในการจัด ตามลักษณะงานด้านวิชาการของฝ่ายวิชาการ วิทยาลัยพยาบาล สังกัดกองงานวิทยาลัยพยาบาล กระทรวงสาธารณสุข โดยแบ่งงานออกเป็น 4 ด้าน ดังนี้

1. งานเกี่ยวกับแผนการปฏิบัติงานด้านวิชาการ
  - 1.1 การจัดทำแผนงาน/โครงการด้านวิชาการ
  - 1.2 การกำหนดแผนปฏิบัติงานด้านวิชาการ
  - 1.3 การจัดทำปฏิทินการศึกษา

2. งานเกี่ยวกับหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน

- 2.1 การกำหนดโปรแกรมการศึกษา
- 2.2 การจัดตารางการเรียนการสอน
- 2.3 การจัดทำประมวลการสอนรายวิชา
- 2.4 การทำบันทึกการสอน
- 2.5 การจัดอาจารย์เข้าสอน
- 2.6 การจัดสื่อการสอน
- 2.7 การจัดทำคู่มือการศึกษาภาคปฏิบัติ
- 2.8 การประสานงาน
- 2.9 การจัดการสอนซ่อมเสริม

3. งานเกี่ยวกับการพัฒนาการเรียนการสอน

- 3.1 การควบคุมการจัดการเรียนการสอน
- 3.2 การสนับสนุนการจัดการเรียนการสอน
- 3.3 การพัฒนาการสอนของอาจารย์

4. งานเกี่ยวกับการวัดและประเมินผล

- 4.1 การกำหนดระเบียบวิธีการปฏิบัติของการวัดและประเมินผลการศึกษา
- 4.2 การกำหนดตารางสอบ
- 4.3 การมอบหมายงานด้านการวัดและประเมินผลการศึกษา
- 4.4 การรวบรวมจัดเก็บข้อสอบ
- 4.5 การประเมินผลการปฏิบัติงานด้านวิชาการ

2. การวิจัยครั้งนี้ศึกษาข้อมูลจากบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการจัดงานด้านวิชาการของฝ่ายวิชาการ ในวิทยาลัยพยาบาล สังกัดกองงานวิทยาลัยพยาบาล กระทรวงสาธารณสุข แบ่งออกเป็น 2 ฝ่าย คือ

- 2.1 ผู้บริหารได้แก่ ผู้อำนวยการวิทยาลัยพยาบาล และหัวหน้าฝ่ายวิชาการ
- 2.2 หัวหน้าแผนกวิชา ได้แก่ อาจารย์ผู้ทำหน้าที่เป็นหัวหน้าแผนกวิชาในฝ่ายวิชาการ

คำนิยามที่ใช้ในการวิจัย

งานด้านวิชาการของฝ่ายวิชาการ หมายถึง งานที่จัดขึ้นเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน โดยอยู่ในขอบเขตความรับผิดชอบของฝ่ายวิชาการ แบ่งเป็น 4 ด้าน คือ งานเกี่ยวกับแผนการปฏิบัติงานด้านวิชาการ งานเกี่ยวกับหลักสูตร และการจัดการเรียนการสอน งานเกี่ยวกับการพัฒนา การเรียนการสอน และงานเกี่ยวกับการวัดและประเมินผล

ฝ่ายวิชาการ หมายถึง หน่วยย่อยรองลงมาจากวิทยาลัยพยาบาล มีหน้าที่รับผิดชอบจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรการศึกษาทุกหลักสูตร ที่วิทยาลัยพยาบาลดำเนินการ ประกอบด้วยแผนกวิชา 10 แผนกวิชา คือ แผนกการศึกษาทั่วไป แผนกวิชาวิทยาศาสตร์พื้นฐานอาชีพ แผนกวิชาพื้นฐานการพยาบาล แผนกวิชาการพยาบาลอายุรศาสตร์ แผนกวิชาพยาบาลศาสตร์ แผนกวิชาการพยาบาลกุมารเวช แผนกวิชาการพยาบาลจิตเวช แผนกวิชาการพยาบาลสูติ-นรีเวช แผนกวิชาการพยาบาลอนามัยชุมชน และแผนกวิชาการบริหารและพัฒนาวิชาชีพ

วิทยาลัยพยาบาล หมายถึง วิทยาลัยพยาบาลในสังกัดกองงาน วิทยาลัยพยาบาล กระทรวงสาธารณสุข ที่มีการจัดการเรียนการสอนตลอดหลักสูตรการศึกษาที่เปิดดำเนินการอยู่ ซึ่งได้แก่ วิทยาลัยพยาบาล 21 แห่ง จากทั้งหมด 23 แห่ง โดยยกเว้น 2 แห่ง คือ วิทยาลัยพยาบาลพระจอมเกล้าเพชรบุรี และวิทยาลัยพยาบาลศรี

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

1. ผลการวิจัยจะเป็นข้อมูลให้กับผู้บริหารในวิทยาลัยพยาบาลในการนำไปพัฒนาการจัดงานด้านการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ และได้มาตรฐานตามที่ต้องการ
2. ผลการวิจัยจะเป็นข้อมูลให้กับกองงานวิทยาลัยพยาบาล กระทรวงสาธารณสุข ในการวางแผนช่วยเหลือ แก้ไข ปรับปรุง ในส่วนที่ควรได้รับการแก้ไข ปรับปรุง และสนับสนุน ส่งเสริมในส่วนที่มีการปฏิบัติอยู่แล้วให้ดียิ่งขึ้น

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารและหัวหน้าแผนกวิชาในวิทยาลัยพยาบาล สังกัดกองงานวิทยาลัยพยาบาล กระทรวงสาธารณสุข ที่ปฏิบัติหน้าที่อยู่ในวิทยาลัยพยาบาล 21 แห่ง ในภาคการศึกษาที่ 2 ปีการศึกษา 2533 ทั้งสิ้น 252 คน แบ่งเป็น

1.1 ผู้บริหาร ได้แก่

ผู้อำนวยการวิทยาลัยพยาบาล	จำนวน	21	คน
หัวหน้าฝ่ายวิชาการ	จำนวน	21	คน

1.2 หัวหน้าแผนกวิชา แห่งละ 10 คน รวมเป็น 210 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลสำหรับการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง จำนวน 2 ชุด โดยแบ่งเป็นสำหรับผู้บริหารและสำหรับหัวหน้าแผนกวิชา แบบสอบถามแต่ละชุดแบ่งเป็น 3 ตอน

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบมีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list)

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการจัดงานด้านวิชาการของฝ่ายวิชาการในวิทยาลัยพยาบาล มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list) และแบบปลายเปิด (Open - ended)

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหาในการจัดงานวิชาการของฝ่ายวิชาการในวิทยาลัยพยาบาล มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list) และแบบปลายเปิด (Open - ended)

การสร้าง เครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยมีการปฏิบัติดังนี้

1. ศึกษาเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
2. สัมภาษณ์ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดงานด้านวิชาการของฝ่ายวิชาการในวิทยาลัยพยาบาล
3. กำหนดขอบเขตของการวิจัย
4. ขอคำปรึกษาจากอาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อแก้ไขปรับปรุง
5. สร้างแบบสอบถามตามขอบเขตของการวิจัย
6. นำแบบสอบถามฉบับร่าง เสนออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อรับข้อเสนอแนะ และปรับปรุงแก้ไข
7. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความครอบคลุมและความเที่ยงตรงของเนื้อหา (content validity)
8. นำผลการตรวจ แก้ไข และข้อเสนอแนะจากผู้ทรงคุณวุฒิไปร่วมพิจารณาแก้ไขปรับปรุงแบบสอบถามกับอาจารย์ที่ปรึกษาให้ เป็นฉบับสมบูรณ์ที่จะนำไปใช้เก็บข้อมูลต่อไป

3. การรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยส่งและรับแบบสอบถามด้วยตนเองบางส่วน และบางส่วนใช้บริการทางไปรษณีย์

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามจะนำมาแจกแจงความถี่ คำนวณค่าร้อยละ แล้วนำเสนอในรูปตารางประกอบความเรียง สำหรับข้อมูลในส่วนที่เป็นแบบปลายเปิด จะวิเคราะห์เนื้อหา แจกแจงความถี่ คำนวณค่าร้อยละ แล้วนำเสนอข้อมูลในรูปความเรียง

การนำเสนอผลการวิจัย

การนำเสนอผลการวิจัยครั้งนี้ เสนอในลักษณะของการบรรยายและการวิเคราะห์ตามลำดับดังนี้

บทที่ 1 บทนำ ประกอบด้วย ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา วัตถุประสงค์ของการวิจัย ขอบเขตของการวิจัย คำนิยามที่ใช้ในการวิจัย ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย วิธีดำเนินการวิจัย และการเสนอผลการวิจัย

บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย ประกอบด้วย วัตถุประสงค์ของการวิจัย ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย เครื่องมือ และวิธีการสร้างเครื่องมือสำหรับการวิจัย วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล และสถิติที่ใช้ในการวิจัย

บทที่ 4 การวิเคราะห์ข้อมูล ประกอบด้วย ผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับ โดย เสนอตารางข้อมูลประกอบการบรรยาย

บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย ประกอบด้วย วัตถุประสงค์ของการวิจัย สรุปและอภิปรายผลการวิจัย และข้อเสนอแนะ